

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Договірні засади у сфері соціального забезпечення»

Рівень освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітня програма	«Соціальна та молодіжна робота»
Тривалість викладання	4 й семестр (7, 8 чверть)
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції:	1 година на тиждень
практичні:	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Кафедра, що викладає: Державного управління і місцевого самоврядування (ДУМС)

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
Онлайн-консультації: Shumliaieva.I.D@nmu.one

Викладач:

Шумляєва Ірина Дамирівна

к. держ. упр., доцент, доцент кафедри

Персональна сторінка:

<https://palsg.nmu.org.ua/ua/kafedra/teachers/Shumliaieva/Shumliaieva.php>

E-mail: Shumliaieva.I.D@nmu.one

1. Анотація до курсу

Розвиток України у напрямі побудови соціальної держави актуалізує вивчення засад укладення, зміни та припинення різних видів договорів у сфері соціального забезпечення. У даному курсі розглядається низка теоретичних і практичних питань щодо договірного регулювання відносин в соціальній сфері, окремих видів договорів й методики договірної роботи в органах публічної влади, на підприємствах, в установах і організаціях.

Вивчення вибіркової дисципліни «Договірні засади у сфері соціального забезпечення» дозволить сформувати у здобувачів освіти системне уявлення про основоположні засади регулювання інституту договору у сфері соціального забезпечення, його зміст і структурну побудову, порядок розробки договору й контролю за виконанням його положень, яке спрямоване на застосування набутих знань під час здійснення досліджень у межах освітньо-навчальної програми та практичної діяльності.

2. Мета та завдання курсу

Мета – формування у здобувачів вищої освіти комплексу спеціальних знань стосовно сутності, ознак, змісту та структури, форми, порядку укладення, зміни та припинення договорів у сфері соціального забезпечення, а також методики ведення договірної роботи.

Завдання курсу:

- ознайомити з ключовими положеннями та специфікою вітчизняного законодавства щодо регулювання договорів у сфері соціального забезпечення; концептуальними засадами, сучасними підходами до становлення й розвитку договірної регулювання у соціальній сфері,
- розглянути відображення договорів у сфері соціального забезпечення в структурі кодифікованих та звичайних нормативних актів; базову термінологію, яка стосується договірної регулювання відносин соціальної сфери;
- ознайомити з особливостями нормативно-правової бази у сфері надання соціальних послуг, соціального страхування та відповідними нормами, які стосуються видів, структури та змісту договорів у сфері соціального забезпечення;
- навчити аналізувати норми права, які стосуються договорів у сфері соціального забезпечення, зважаючи на їх галузеві особливості та компоненти; орієнтуватися в системі нормативно-правових актів договірно-соціального спрямування, здійснювати їх порівняльну характеристику;
- навчити розробляти, оформлювати та презентувати проєкт договору у сфері соціального забезпечення.

3. Результати навчання

Дисциплінарні результати навчання:

- продемонструвати *розуміння* сутності договірних засад у сфері соціального забезпечення та специфіки суб'єктного складу договірних відносин; предмету, методу та системи договорів соціального спрямування; характеру та специфіки договірної регулювання відносин соціального забезпечення; *знання* термінології, яка стосується договірних засад у сфері соціального забезпечення;
- продемонструвати *знання* ключових положень та характерних особливостей вітчизняного законодавства щодо регулювання договорів у сфері соціального забезпечення; *розуміння* концептуальних засад і сучасних підходів до становлення і розвитку договірної регулювання у соціальній сфері, а також його відображення у структурі кодифікованих та звичайних нормативних актів;
- продемонструвати *здатність* орієнтуватися в системі нормативно-правових актів України договірно-соціального спрямування, *вміння оцінювати* та *аналізувати* норми, які стосуються договорів у сфері соціального

забезпечення ;

– продемонструвати здатність складати судження (*синтез*) про засади договірної регулювання у сфері соціального забезпечення; здатність до критичного *аналізу* змістовного наповнення законодавства, що стосується договорів у сфері соціального забезпечення;

– продемонструвати здатність на основі *аналізу* та *систематизації* норм договірної права та практики оформлення договорів формулювати й *обґрунтовувати* пропозиції щодо покращення договірної регулювання соціальної сфери;

– продемонструвати *навички* підготовки публічної презентації розроблених пропозицій та рекомендацій стосовно вдосконалення договірних засад регулювання відносин у сфері соціального забезпечення в Україні.

4. Структура курсу

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Вступ до курсу Мета, завдання, результати Політика курсу Навчальні матеріали Система та критерії оцінювання	Лекція	Силабус Презентація курсу Методичні рекомендації Рекомендовані джерела ККР для проведення заліку	–
	Тема 1. Вступ до дисципліни «Договірні засади у сфері соціального забезпечення»		Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 1. Вступ до дисципліни «Договірні засади у сфері соціального забезпечення»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
2	Тема 1. Вступ до дисципліни «Договірні засади у сфері соціального забезпечення»	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 1. Вступ до дисципліни «Договірні засади у сфері соціального забезпечення»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-2
3	Тема 2. Договірні правовідносини у сфері соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 2. Договірні правовідносини у сфері соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
4	Тема 2. Договірні правовідносини у сфері соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 2. Договірні правовідносини у сфері соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-2

5	Тема 2. Договірні правовідносини у сфері соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 2. Договірні правовідносини у сфері соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
6	Тема 3. Загальна характеристика договору як форми реалізації публічних та приватних інтересів у соціальній сфері	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 3. Загальна характеристика договору як форми реалізації публічних та приватних інтересів у соціальній сфері	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
7	Тема 3. Загальна характеристика договору як форми реалізації публічних та приватних інтересів у соціальній сфері	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 3. Загальна характеристика договору як форми реалізації публічних та приватних інтересів у соціальній сфері	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
8	Тема 3. Загальна характеристика договору як форми реалізації публічних та приватних інтересів у соціальній сфері	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 3. Загальна характеристика договору як форми реалізації публічних та приватних інтересів у соціальній сфері	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
9	Тема 4. Виконання договірних зобов'язань суб'єктами відносин соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 4. Виконання договірних зобов'язань суб'єктами відносин соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
10	Тема 4. Виконання договірних зобов'язань суб'єктами відносин соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 4. Виконання договірних зобов'язань суб'єктами відносин соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
11	Тема 4. Виконання договірних зобов'язань суб'єктами відносин соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–

	Практичне заняття за темою 4. Виконання договірних зобов'язань суб'єктами відносин соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
12	Тема 5. Загальна характеристика окремих видів договорів у сфері соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 5. Загальна характеристика окремих видів договорів у сфері соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
13	Тема 5. Загальна характеристика окремих видів договорів у сфері соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 5. Загальна характеристика окремих видів договорів у сфері соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
14	Тема 5. Загальна характеристика окремих видів договорів у сфері соціального забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 5. Загальна характеристика окремих видів договорів у сфері соціального забезпечення	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
15	Тема 6. Методика ведення договірної роботи в органах публічної влади, на підприємствах, в установах і організаціях	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 6. Методика ведення договірної роботи в органах публічної влади, на підприємствах, в установах і організаціях	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
16	Тема 6. Методика ведення договірної роботи в органах публічної влади, на підприємствах, в установах і організаціях	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичне заняття за темою 6. Методика ведення договірної роботи в органах публічної влади, на підприємствах, в установах і організаціях	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
17	Тема 6. Методика ведення договірної роботи в органах публічної влади, на підприємствах, в установах і організаціях	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–

Практичне заняття за темою 6. Методика ведення договірної роботи в органах публічної влади, на підприємствах, в установах і організаціях	Практичне заняття	Презентації здобувачів Силабус ККР для проведення заліку Анкети у MS Forms	0-40
---	-------------------	---	------

Індивідуальне завдання полягає в розробці обраного студентом виду договору у сфері соціального забезпечення. *Форма проведення:* розроблення, презентація та захист (відповіді на запитання, дискусія) індивідуального завдання перед аудиторією (бажано використовувати MS PowerPoint). *Зміст індивідуального завдання:* студент обирає самостійно вид договору у сфері соціального забезпечення, розробляє схему його підготовки відповідно до методики ведення договірної роботи, готує проєкт обраного договору та презентує його остаточний варіант.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365. Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до за стосунків Microsoft Office: Teams, Moodle. Інстальований на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74 – 89	добре
60 – 73	задовільно
0 – 59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за практичні заняття (загальна кількість балів за практичні заняття становить **60 балів**, практичні заняття за кожною темою максимально оцінюється в 10 балів) та виконання індивідуального завдання, яке максимально може принести **40 балів**.

Отримані бали за практичні заняття додаються та індивідуальне завдання є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у вигляді комплексної контрольної роботи. Білет складаються з 20 теоретичних тестових запитань, 12 практичних тестових запитань. Правильна відповідь на теоретичне тестове запитання оцінюється в 2 бали. Правильна відповідь на практичне тестове запитання оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів за екзамен: 100
Практичні заняття	Практичні завдання максимально оцінюються у 60 балів (практичні заняття за кожною темою максимально оцінюється в 10 балів).
Індивідуальне завдання	Охоплює матеріали лекційного курсу. Оцінюється у 40 балів.

6.3. Критерії оцінювання практичних занять:

10 балів: отримано аргументовану відповідь, яка демонструє знання предмету завдання та вміння аргументованого викладення результатів аналізу, розуміння можливостей застосування знань в практичній діяльності; **8 балів:** отримано відповідь, яка демонструє знання предмету завдання та вміння аргументованого викладення результатів аналізу, виявляє складнощі в розкритті можливостей застосування знань в практичній діяльності; **6 балів:** отримано відповідь, яка демонструє знання предмету завдання, виявляє неналежний рівень викладення результатів аналізу та розкриття можливостей застосування знань в практичній діяльності; **4 бали:** отримано відповідь, яка демонструє знання предмету завдання в цілому, невміння аргументованого викладення результатів аналізу та розуміння можливостей застосування знань в практичній діяльності; **2 бали:** отримано відповідь, яка демонструє розуміння предмету завдання в цілому, однак виявляє відсутність аргументованого представлення результатів аналізу та нерозуміння можливостей застосування знань в практичній діяльності; **0 балів:** відсутність відповіді.

6.4. Критерії оцінювання індивідуального завдання: максимальна оцінка за індивідуальне завдання (розробка обраного студентом виду договору у сфері соціального забезпечення) – 40 балів, з них – 30 балів: зміст та якість підготовки форми договору, розробка схеми його підготовки відповідно до методики ведення договірної роботи, дотримання правил академічної доброчесності, 10 балів – презентація проекту договору.

6.5. Критерії оцінювання підсумкової роботи: правильна відповідь на теоретичне тестове запитання оцінюється в 2 бали (20 тестових завдань). Правильна відповідь на практичне тестове запитання оцінюється максимум в 5 балів (12 тестових завдань), причому:

- 5 балів – відповідність еталону;
- 4 балів – відповідність еталону з незначними помилками;
- 3 бали – часткова відповідність еталону, питання повністю не розкриті;
- 2 бали – невідповідність еталону, але відповідність темі запитання;
- 0 балів – відповідь не наведена або не відноситься до теми запитання.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»:

http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на НТУ Microsoft Office та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінку кафедри державного управління і місцевого самоврядування у Facebook: <https://www.facebook.com/kafedra.publicmanagement/>.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у застосунку Microsoft Teams та на корпоративній платформі Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи у Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

Оцінки неможливо отримати під час консультацій або інших додаткових годин спілкування з викладачем. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватися дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті

Здобувачі вищої освіти має право на зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті, за окремими темами або видами навчальної активності із попереднім погодженням з викладачем дисципліни та гарантом освітньої програми. Визнання результатів здійснюється за наявності відповідних сертифікатів.

7.7. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (MS Forms). Посилання на форму буде розміщено у Teams курсу. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Вавженчук С. Я. Договірне право : підручник : у 2 т. Т. І. Харків : Право, 2022. 632 с.
2. Договірне право: опорний конспект лекцій / уклад. І. Д. Шумляєва. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2014. 60 с.
3. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / за ред. : О. В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 896 с.
4. Договірне право України. Особлива частина : навч. посіб. / за ред. : О. В. Дзери. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 1200 с.
5. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Правознавство» / уклад. І. Д. Шумляєва. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2020. 60 с.
6. Методичні вказівки щодо вивчення дисципліни «Договірне право» / уклад. І. Д. Шумляєва. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. 52 с.
7. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с.
8. Право соціального забезпечення : підручник / [О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Вєтухова та ін.] ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. Харків : Право, 2019. 376 с.
9. Тетарчук І. В. Договірне право України : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 260 с.
10. Право соціального забезпечення : навч. посіб. / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко, В. С. Тарасенко, Є. В. Краснов, О. С. Щукін, А. О. Гудзь, О. В. Корнілова ; за заг. ред. Г. І. Чанишевої. Одеса, 2022. 266 с.

Нормативні документи

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
3. Господарський кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Про соціальні послуги : закон України від 17. січ. 2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.
5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : закон України від 23 верес. 1999 р. № 1105-XIV (в ред. Закону від 28 груд. 2014 р. № 77-VIII, нова редакція Закону з 1.01.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.
6. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : закон України від 9 лип. 2003 р. № 1058-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>.
7. Про пенсійне забезпечення : закон України від 05 лист. 1991 р. № 1788-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text>.

8. Про організацію надання соціальних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 01 черв. 2020 р. № 587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>.

9. Про затвердження критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 03 берез. 2020 р. № 185. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-2020-%D0%BF#Text>.

10. Про затвердження Порядку установлення диференційованої плати за надання соціальних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 01 черв. 2020 р. № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/429-2020-%D0%BF#Text>.

11. Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : постанова Кабінету Міністрів України від 01 черв. 2020 р. № 450. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2020-%D0%BF#Text>.

12. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : наказ Міністерства соціальної політики України від 23 черв. 2020 р. № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#n8>.

13. Про затвердження Типового договору про надання соціальних послуг : наказ Міністерства соціальної політики України від 23 груд. 2020 р. № 847. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-21#Text>

14. Положення про порядок ведення договірної роботи у Національному агентстві України з питань державної служби : наказ Нацдержслужби України від 16 трав. 2014 р. № 63. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0063859-14>.

Додаткові

1. Актуальні проблеми соціального права в Україні : зб. наук. пр. / за ред. М. І. Іншина, В. І. Щербини, С. Я. Вавженчука ; відпов. ред. І. С. Сахарук. Харків: «Юрайт», 2017. 282 с.

2. Андріїв В.В. Суб'єкти правовідносин із соціального страхування. Держава і право : зб. наук. пр. : Юридичні і політичні науки. Вип. 51. Київ : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2011. С. 358–361.

3. Бориченко К. В. Юридичний механізм забезпечення права на соціальний захист: проблеми теорії та практики : монографія. Київ : Фенікс, 2019. 552 с.

4. Гудзь О. О. Класифікація договорів у праві соціального забезпечення. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 1. С. 65–68.

5. Гудзь А.О. Недержавне соціальне забезпечення як окрема форма соціального захисту населення в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2021. № 3. С. 78–82.

6. Іванов Ю. Ф. Цивільне право України : навч. посіб. : у 2 т. / Іванов Ю. Ф., Куриліна О. В., Іванова М. В. Київ : Маслаков Р. О. [вид.], 2018. Т. 1. 2018. 342 с.

7. Іванов Ю. Ф. Цивільне право України : навч. посіб. : у 2 т. / Іванов Ю. Ф., Куриліна О. В., Іванова М. В. Київ : Маслаков Р. О. [вид.], 2018. Т. 2. 2018. 359 с.

8. Мельник О. Я. Міжнародні договори у системі джерел права соціального забезпечення України : автореф. ... канд. юрид. наук, спец. : 12.00.05. Київ : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2020. 20 с.

9. Нариси з міжнародного та зарубіжного трудового права і права соціального забезпечення : монографія / В. М. Бесчастний, М. М. Клемпарський, О. В. Назимко; за заг. ред. В. М. Бесчастного. Харків : Право, 2017. 176 с.

10. Синчук С. М. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 421 с.

11. Сирота І. М. Право соціального забезпечення та гарантії здійснення соціального захисту. *Юридичний вісник*. 2017. № 2. С. 73–78.

12. Цивільне право та процес : навч. посіб. : [в 2 ч.]. Дніпро : Біла К. О. [вид.], 2018. Ч. 1 / [А. В. Коваленко та ін.]. 2018. 274 с.

13. Цивільне право та процес : навч. посіб. : [в 2 ч.] / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро : Біла К. О. [вид.], 2018. Ч. 2 / [А. В. Коваленко та ін.]. 2018. 127 с.

14. Чернищ А. Р. Форми та заходи соціального забезпечення молоді. *Право і суспільство*. 2022 №4. С. 244–251.

15. Шум Ю.М. Особливості соціального захисту молоді в Україні. *Актуальні питання публічного та приватного права в контексті системних реформ* : матеріали наук.-практ. конф. (14-15 травня 2021 р.). Херсон : Видавництво «Молодий вчений», 2021. С. 55–61.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://rada.gov.ua/>.

2. Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/ru>.

3. Урядовий портал : єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

4. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>.

5. Ліга 360. URL: <https://ips.ligazakon.net/>.